

Török Richárd Hippokratész-szobra

Napjainkban, amikor minden szélvészgyorsan átalakul, már-már követhetetlenül változik, amikor az újdonságok hajszolásán túl az értékek megőrzésének, a tradíciók megbecsülésének és éltetésének szelleme kihunyóban van, szívet-lelket melengető jelenség valaminek a megmentését, továbbörökítését, új életre keltését ünnepelni. Most kivételesen egy művészeti alkotás elkallódástól való megmenekülését, új környezetbe való adaptálását, újjászületését üdvözölhetjük. Török Richárd szobrászművész 1985-ben készült Hippokratész-szobra, amely 1986 óta a Szabolcs utcai Orvostovábbképző Intézet parkjában állt, az Intézet bezárásával a felszámolási gondokat gyarapító leltári tárggyá vált, s a korán elhunyt művész szüleinek, Török Bódognak és Török Bódognénak gondoskodó figyelme, nagyvonalú adománya révén kerülhetett ezen új, eredeti funkcióját is szolgáló, kitűnő környezetbe. Azonban nem egy szabványos mellszoborral gazdagodik így ez az egészségügyi intézmény, hanem a magyar művészet, a XX. századi szobrászat egy kivételes tehetségű, tragikusan korán lezárult életutat megjáró alkotójának kimagasló jelentőségű alkotásával.

Török Richárd a XX. század utolsó harmadában kibontakozott munkásságával az ezerszer kiürültnek és megkopottnak kikiáltott figurativitás, az emberközpontú szobrászat évezredekre visszanyúló tradícióját tudatosan vállalta és építette tovább: a klasszikus hagyományok talaján állva alkotott friss szemléletű, korszerű, a korszak szellemiségével és jelenségvilágával együtthangzó, az aktualitásoktól elrugaszkodó, új szépségeket felmutató, tág érvényességű munkákat. Lehunyt szemek, félbe maradt, tétovává vált mozdulatok, a talapzatot szervesen a kompozícióba illesztő plasztikai megoldások, a figurát, a megjelenített alakot, a portrét szervesen a környezetbe illesztő, szellemes és kifejező, formabontó metódusok, bravúros anyagkezelés, hihetetlenül érzékeny mintázás, hallatlan mélységeket sejtető érzelmi izzás, feszült mű-atmoszféra – talán ezek a legfontosabb, a Török Richárd szobrászatát jellemző vonások, meghatározó jegyek. Műhelyében fantáziaportrék és hitelesen megformált történelmi személyiségek, a tudomány és a művészet jól ismert, az emlékezetbe véssett alakjainak szobormásai formálódtak: Hippokratész, Szókratész, Szent István, Leonardo da Vinci, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Kossuth és Széchenyi, Liszt Ferenc, Bartók Béla, Katona József, Babits Mihály, Móra Ferenc, Kosztolányi Dezső, Pilinszky János. A magyar és az egyetemes történelem, a kultúra, a művészet meghatározó jelentőségű, zseniális személyiségeit idézte meg hol megrendelésre, hol pályázatnyertes művet alkotva, hol önálló művészeti programját kiteljesítve, de mindig egyéni látásmóddal, mindig valami addig ismeretlent megfogalmazva.

A különös portrék sorozatából felfűződő, Török Richárd által alkotott műegyüttesben is kimagasló jelentőségű az első, megbízásra komponált arcképek között készült Hippokratész-szobor, amelynek már a szakmai fogadtatása is elismerő volt: a szakértők elragadtatással fogadták, egyedülállóan szépnek minősítették a maszkszerűen megjelenített, mély tartalmakat összegző, mesteriesen megmintázott, a fenségesen felmagasodó oszlop-talapzatra finoman illesztett szuggesztív fantázia-arcmást. A szakállas, mély szemgödrökkel és kissé nyitott ajkakkal megformált idős férfi-alak merengve, méltóságteljesen a távolba tekint, de természetesen inkább befelé, önmagába néz, önmagát vizsgálja és önmagával szembesül: a hivatás, az elhivatottság, a felelősség súlyát hordozva és viselve. A mű sugárzása átható, a figura jelenése mélyen az emlékezetbe rögződő, súlyos jelentéstartalma mintegy varázsütésre

kibomló. Török Richárd műveinek egyik elemzője Vajda György írta: „Ebben a plasztikai felfogásban ott van a szintézis, az 'örök', minden korokon átívelő művészet vágya és lehetősége. Az ember és a drapéria, a portré és az attól elválaszthatatlan posztamentum egymásra felelő, vagy éppen ellentétpárokat alkotó együttese így vezet át művészettörténeti korszakokon, országhatárokon, időn és téren.”

Nos, valóban, a terek és az idők összeölekezésének lehetünk tanúi e szobrot szemlélve: Török Richárd Hippokrátesz szobrának tartalmi, szellemi és formai eredőit keresve az időszámításunk előtti évszázadokba, és az emberiség görög bölcsőjéhez kell visszafordulnunk, hogy aztán egy különös sorsú, a XX. század utolsó évtizedeiben dolgozó szobrász azon alkotásához érkezzünk el, amely már egy új évezredben talál magának új, véglegesnek remélhető befogadó környezetet. A szobor-adományozó Török-szülőknek, a szobrot elhelyező Uzsoki utcai Kórháznak gratulálva köszönjük, hogy részesei lehetünk e megrendítő szépségű, tereket és időket szintetizáló mű közösséget szolgáló továbbéltetésének.